
Ronde 6

Jessica Morseau
Howest – School of Education Brugge
Contact: jessica.morseau@howest.be

AI-openers voor taalleerkrachten en hun leerlingen – (taal) krachtiger lesgeven met AI als sidekick

1. De didactische paradox van video in de klas

In het onderwijs vandaag is video (of een kennisclip) een alomtegenwoordig leermiddel. Ook ik gebruikte, zeker in mijn CLIL-lessen, vaak videomateriaal omdat dit de leerlingen naar mijn mening zeker zou boeien. Althans, dat dacht ik...

Of het nu gaat om een kennisclip ter introductie van een complex onderwerp, een video om voorkennis te activeren, een fragment als context voor literaire analyse, of een

instructievideo, leerkrachten zetten video doelgericht in als krachtige didactische bron. Paradoxaal genoeg ervaarde ik, allicht samen met nog andere leerkrachten in Vlaanderen en Nederland (of elders), dat deze momenten van visuele en auditieve leerrijke input vaak verzandden in een “popcorn break”. Leerlingen leunen achterover, kijken passief, dromen soms weg en vergeten de essentie van de boodschap zodra het scherm zwart wordt. Ook een QR-code toevoegen in mijn cursus om zo de video vlot beschikbaar te maken, bleek vaak een maat voor niks. De video werd niet meer opnieuw bekeken, de inhoud ging verloren en de kennis die ik wilde delen verloren.

Het verloren gaan van die input is niet simpelweg te wijten aan een gebrek aan aandacht, uiteraard, maar duidt op een dieper didactisch vraagstuk: hoe kan de passieve consumptie van video worden omgezet in een actief en betekenisvol leermoment?

Dit vraagstuk kon ik, dankzij de komst van enkele handige AI-tools, oplossen: met de juiste didactische aanpak en de strategische inzet van generatieve artificiële intelligentie (GenAI), kunnen kennisclips in de les getransformeerd worden van een pauzenummer naar een activerend en motiverend leermoment in de les.

2. ‘*Learning is not a spectator sport*’ als motto

Het centrale idee van mijn hands-on workshop is dat leren actief moet gebeuren. Het motto van de workshop, ‘Learning is not a spectator sport’, beklemtoont dit. Om diepgaand begrip en retentie te realiseren, is het onvoldoende om informatie passief te ontvangen: de leerstof moet actief worden verwerkt. Een educatieve video, zonder een expliciete didactische brug, kan leiden tot oppervlakkige verwerking, omdat de leerling de visuele en auditieve input niet actief hoeft te verbinden met andere cognitieve processen zoals reflectie, structureren van inhoud en discussie.

3. Van popcornmoment naar meer leerrendement

Onderstaand stappenplan, in drie stappen, biedt een handleiding om video in te zetten als een sterker didactisch leermoment. De stappen beschrijven een workflow tijdens het voorbereiden die de leerkrachten in staat stelt om, met ondersteuning van GenAI-tools, de passieve consumptie van video om te zetten in een dynamisch en inclusief leermoment.

3.1 Stap 1: de voorbereidende zoektocht

De eerste stap is het vinden van de juiste video, een proces dat verder gaat dan een eenvoudige zoekopdracht. Het is een strategische zoektocht naar een rijke tekst die aansluit bij de leerdoelen en de voorkennis van de leerlingen. GenAI-tools zoals Chat-

GPT, Perplexity en Google Gemini kunnen deze zoektocht aanzienlijk vergemakkelijken. Door gerichte prompts te formuleren, kan de leerkracht niet alleen video's vinden, maar deze ook laten evalueren op relevantie, kwaliteit en didactische kwaliteit. Deze zoektocht is een vorm van informatievaardigheid en draagt bij aan de digitale geletterdheid van de leerkracht. Het daagt de leerkracht daarenboven uit om kritisch naar de output te kijken: passen de suggesties wel effectief bij mijn doelgroep en lesdoelen?

3.2 Stap 2: de transformatie van transcriptie naar didactisch materiaal

Zodra de juiste video is gevonden, is de volgende stap de inhoud ervan ontsluiten. Video-transcripties, gegenereerd door tools zoals Glasp of NotebookLM, vormen de basis voor de verdere didactische verwerking. Door de video te vertalen naar een tekstuele bron, wordt het leermateriaal van de video leesbaar en differentieerbaar. Deze transformatie heeft daarenboven een belangrijke didactische functie: het ontkoppelt het leerproces van de auditieve verwerkingssnelheid van de leerling.

Leerlingen met een NT2-achtergrond of dyslexie, of neurodiverse profielen kunnen de inhoud in hun eigen tempo verwerken, wat de toegankelijkheid en inclusiviteit van de les vergroot. Dit is in lijn met de didactische aanbevelingen voor taalvariatie in een diverse klascontext en het werken met rijke teksten in OKAN-klassen. De getransformeerde transcriptie kan vervolgens met GenAI worden bewerkt tot een diversiteit aan lesmaterialen:

- *Gedifferentieerde teksten*
GenAI kan de transcriptie bewerken door de tekst te vereenvoudigen voor taalarme leerlingen of door deze juist te verrijken met academische of vakspecifieke terminologie voor gevorderde leerlingen. Dit stelt leerkrachten in staat om te differentiëren zonder de kernboodschap te verliezen.
- *Begrippenlijsten*
Vanuit de transcriptie kunnen begrippenlijsten worden gegenereerd met definities, synoniemen en voorbeeldzinnen, wat bijdraagt aan de woordenschatontwikkeling.
- *Uitdagende vragen*
Leerkrachten kunnen GenAI gebruiken om een reeks vragen te genereren die verschillende denkniveaus aanspreken, van reproductie (wie, wat, waar) tot analyse en reflectie.
- *Visuals en kennischema's*
Tools zoals Napkin AI en NotebookLM kunnen de tekst samenvatten in visuele schema's, waardoor de cognitieve belasting van leerlingen wordt verlaagd en het leggen van verbanden wordt vergemakkelijkt.

3.3 Stap 3: het inbouwen van actieve (inter)actie en verdieping

De derde stap richt zich op het betrekken van de leerling bij de inhoud, waarbij de nadruk ligt op actief kijken en het activeren van de leerlingen tijdens het kijken. Dit zal in de les zelf allicht vaak de eerste (kijk)opdracht zijn. Door vragen toe te voegen aan de video, en die dus interactief te maken, check je niet alleen af en toe tijdens het kijken het begrip, maar scaffold je ook de inhoud van de video. Je verdeelt de video in zinvolle chunks en voorziet eventueel extra (talige) ondersteuning waar zinvol of nodig.

Het interactief maken van een video kan op verschillende manieren, variërend in complexiteit:

- *Klassieke interactiviteit*

Tools zoals Bookwidgets, Edpuzzle of Nearpod integreren vragen of opdrachten direct in de video. De video pauzeert op cruciale momenten, waardoor de leerling direct met de inhoud aan de slag moet.

- *Geavanceerde AI-interactie met een chatbot*

GenAI maakt een hogere mate van interactie mogelijk. Leerkrachten kunnen een chatbot creëren met Brisk Teaching die naast de video functioneert, waardoor leerlingen een gesprek kunnen aangaan met de inhoud. Dit creëert een gepersonaliseerd micro-leertraject binnen een klassikale activiteit. Een leerling kan in een eigen tempo verdiepen en specifieke vragen stellen, zonder angst te moeten hebben om fouten te maken. Deze gedifferentieerde vorm van ondersteuning verhoogt de autonomie en motivatie van de leerling, wat de leerervaring verbetert.

- *Peerfeedback en samenwerking*

Nadat leerlingen de video-inhoud individueel hebben verwerkt, kan de leerkracht hen de gegenereerde materialen (schema's, antwoorden, enz.) laten uitwisselen. Dit bevordert samenwerking en kritisch denken.

4. De *workflow* in een notendop

Het didactisch versterken van video met behulp van GenAI is geen technologische gimmick, maar een manier om een actievere, inclusievere en efficiëntere les te ontwerpen: leerkrachten kunnen de didactische paradox van de passieve video doorbreken.

Hieronder vind je de workflow in een notendop. En de baseline blijft: alleen door actief met de inhoud aan de slag te gaan (met of zonder video), blijft de boodschap hangen en gaan leerlingen erop vooruit.

Figuur 1 – De workflow in een notendop.

5. Tot slot

Hoewel de technologie de leerkracht kan ontzorgen bij repetitieve taken, zoals bijvoorbeeld het genereren van lesmateriaal, blijft de expertise van de leerkracht onvervangbaar in het selecteren van de juiste bronnen, het formuleren van de juiste opdrachten en het begeleiden van de leerling in het leerproces. Dat geldt uiteraard niet alleen bij het gebruik van een kennisclip. De fundamentele opdracht van de leerkracht om een veilige en stimulerende leeromgeving te creëren, is en blijft vandaag nog steeds van groot belang.

Er zijn wel extra kansen en mogelijkheden voor de leerkrachten: de nieuwe AI-tools omarmen en ze strategisch in te zetten. AI is hierbij niet het einddoel, maar een efficiënte partner om lesmateriaal te creëren dat de leerlingen uitdaagt om niet alleen te kijken, maar ook om te denken, te reflecteren en te handelen.

6. *Microlearning* (app)

Bij deze workshop hoort een microlearning: duik in de app, bekijk de tips en voorbeelden, en ga daarna zelf aan de slag.

Je vindt de microlearning via deze interactieve link: <https://link.howest.be/AIopener-video-HSN2025>.

Referenties

- Klasse (2025). “Met deze 6 leerstrategieën leren je leerlingen beter”. Online raadpleegbaar op: <https://www.klasse.be/111613/6-leerstrategieen-leerlingen/>.
- Morseau, J. (2025a). “AI-openers voor video”. Online raadpleegbaar op: <https://link.howest.be/AIopener-video-HSN2025>.
- Morseau, J. (2025b). “AI-openers voor leerkrachten & hun leerlingen – (taal) krachtiger lesgeven met AI als sidekick”. Online raadpleegbaar op: https://www.canva.com/design/DAGzJxRMlbw/7rPrKQZqK4pnSBMxvAZ6KQ/view?utm_content=DAGzJxRMlbw&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=uniquelinks&utlId=hec3504b607.
- Verpoest, B. (2024). “Laat je lessen beter plakken met Cornell”. In: *Klasse*. Online raadpleegbaar op: <https://www.klasse.be/724272/laat-je-lessen-beter-plakken-met-cornell-samenvatting/>.